

Ambitiedocument locatie Centrale Gelderland

Inleiding

Op 25 januari werd uitgebreid de impact van de plaatsing van twee windturbines op het (stads)landschap van Nijmegen en omgeving besproken met de commissie beeldkwaliteit. Op 8 maart vond in het kader van de omgevingsvergunning een tweede overleg met de commissie plaats. Naar aanleiding van deze overleggen sturen we u deze memo toe met een korte toelichting op de daar gestelde vragen.

Van grijze Gelderland 13 naar de Groene Delta

De plek waar nu twee windturbines zijn gepland is sinds 1936 in gebruik als gebied waar grootschalig energie opgewekt wordt. Sinds 1936 zijn er vele grote elektriciteitscentrales, twee biomassa-centrales (bijstook) en een zonnepark gebouwd. In 2014 werd het proces gestart om het terrein van Centrale Gelderland duurzaam te transformeren in lijn met de visie die bekend staat als De Groene Delta. Op het terrein van Centrale Gelderland is de kolen-biomassa-centrale eind 2015 uit bedrijf genomen. De centrale "Gelderland 13" staat nu op het punt afgebroken te worden. De locatie biedt mede door de ligging aan het water kansen voor vormen van duurzame energie. Ook de nabij gelegen industrie en de woongebieden van Nijmegen en Beuningen kunnen hiervan profiteren.

Inmiddels heeft ENGIE ruim 4.000 zonnepanelen geïnstalleerd en dit jaar (2018) volgen er wederom ruim 4.000 panelen. ENGIE heeft daarnaast - ook al staan deze ontwikkelingen in de ijskast - een vergunning en subsidie voor het bouwen van een warmtekrachtcentrale met hout als brandstof en de vergunning om binnenvaartschepen te laten tanken op LNG. Men heeft tevens het plan opgevat om twee windturbines te realiseren. De visie De Groene Delta is volop in uitvoering en ontwikkeling maar er kan meer.

Ambitie: samenwerken aan een duurzame herontwikkeling

Gezien de urgentie van de noodzaak om over te schakelen op duurzame energie heeft ENGIE een gefaseerde strategie gekozen, met de visie De Groene Delta als basis, waarbij korte termijn projecten worden gecombineerd met een ontwikkelingsvisie voor de langere termijn. De vestiging van derden die actief zijn op het gebied van duurzaamheid behoort tot de mogelijkheden.

De energiewereld is zeer dynamisch en innovaties volgen elkaar op. Er zijn kansen en ambities op het ENGIE-terrein als experimenteer-gebied waar men al lerende werkt aan de toekomst. Beleving, educatie en experimenteerruimte zijn daarbij belangrijke ingrediënten. Het stadsdeel moet een voorbeeldfunctie krijgen voor Nijmegen en heel Nederland hoe omgegaan kan worden met energie-inclusief ontwikkelen.

Ontwikkeling masterplan

Eind 2017 hebben ENGIE en de Gemeente een intentieovereenkomst gesloten om samen te werken aan een duurzame herontwikkeling van het ENGIE-terrein (Centrale Gelderland). Hiertoe wordt voor de mogelijke toekomstige logistieke functie van het terrein visueel uitgewerkt hoe er waarde kan worden gecreëerd op het gebied van duurzame energie, innovatie en werkgelegenheid.

ENGIE start momenteel met het opstellen van een Masterplan voor de herontwikkeling van het ENGIE-terrein. Er is gezamenlijk door de Provincie, ENGIE en Nijmegen een procesregisseur aangesteld die dit oppakt. Welke functies een energielandschap in de stad kan combineren is onderwerp van dit onderzoek. De bestaande visie De Groene Delta zal telkens als basis of bestaand uitgangspunt dienen. Hierbij zal worden afgestemd met de ontwikkelingen in de omgeving zoals het Nyma-terrein en het Waalfront en met de gebiedsvisie TPN-West.

De gemeente en ENGIE streven ernaar om de eerste resultaten van de samenwerking te presenteren in het jaar van de European Green Capital 2018.

Windturbines als ambassadeurs en inspirators

De gemeente Nijmegen en ENGIE willen daadkrachtig optreden en uitvoering geven aan de duurzaamheidsambities. In de komende jaren van planvorming willen zij zich niet verschuilen achter volgende visies en plannen. Daarom wordt met de ontwikkeling van twee windturbines een volgende stap gezet. De ingeslagen weg - dus met De Groene Delta - blijven volgen waarbij volop wordt geïnvesteerd in duurzame energie.

De twee windturbines vormen een belangrijke aanzet voor de transformatie van dit stadsdeel. Ze geven vorm aan de ambitie van ENGIE en de gemeente Nijmegen om werk te maken van de energietransitie naar schone energie. De windturbines vormen de volgende grote stap en zouden kunnen dienen als ambassadeurs van de duurzame ontwikkelingen in de stad. De windturbines vormen een uitgangspunt en kunnen een inspiratiebron zijn voor het gebiedsproces.

Pilot project

Het terrein is door het Rijk vastgesteld als experimentgebied in het kader van de Crisis en Herstelwet. Dit biedt de mogelijkheid een flexibel bestemmingsplan te maken met een looptijd van 20 jaar. Dit type bestemmingsplan kan ruimte bieden aan een breed scala van activiteiten. De vraag bij de vergunningverlening verschuift dan van of een activiteit toegestaan is naar wat de impact van die activiteit is en of die binnen de in het plan bestemde/gereserveerde ruimte past.

Voor het bestemmingsplan worden als onderliggers een gebiedsvisie voor het gehele bedrijventerrein TPN-west en het hier boven genoemde masterplan voor het terrein zelf opgesteld.

Uitvoering aan bestaand beleid

De ontwikkeling van twee windturbines op deze plek staat niet op zichzelf. De windturbines geven uitvoering aan de ambities van rijk, provinciale en gemeentelijk overheden. De locatie sluit zeer nauw aan op de windvisie van de provincie, intergemeentelijke regionale gebiedsvisie en de structuurvisie en uitvoeringsprogramma's van de gemeente. In het streefbeeld voor het bedrijventerrein TPN-West (Nijmegen-Beuningen), waar de locatie deel van uitmaakt, worden de windturbines beschreven en kunnen zij de identiteitsdragers zijn van een duurzaam innovatief bedrijventerrein als zichtbare logo's of iconen van de beoogde energietransitie en gebiedstransformatie (zie ook hoofdstuk 2 van de landschapsbeschrijving, Terra Incognita 2018). Nijmegen is Green Capital van Europa in 2018 en zet energietransitie als een van de vijf thema's nadrukkelijk op de kaart.

Impact op de hele stad

De windturbines met een hoogte van 150 tot 170 meter hebben impact op hele stad en omliggende landschap. Deze impact is uitgebreid onderzocht en beschreven in het rapport Landschapsbeschrijving Terra Incognita 2018 ¹. In dat rapport staat onder andere: "Op het schaalniveau van de stad Nijmegen vormen de windturbines een waardige vervanger van de huidige schoorsteen met vergelijkbare hoogte. De windturbines markeren de stadsrand en de kruising van het Maaswaalkanaal met de Waal. De windturbines zullen symbool staan voor energietransitie en daarmee van betekenis zijn voor de stad."

Onderzoek stadsturbines

De gemeente Nijmegen en ENGIE zijn voornemens de komende maanden te onderzoeken of en zo ja hoe de twee stadsturbines een meerwaarde kunnen hebben voor de stad en omgeving. Hierbij worden bewoners van Nijmegen en Weurt betrokken (zie ook Ruimtelijke Onderbouwing, Bosch & van Rijn 2018 ²). De gemeente Nijmegen en ENGIE stellen op dit moment een intentieverklaring op om uitvoering te geven aan deze ambitie (zie ook hoofdstuk 6 van de landschapsbeschrijving, Terra Incognita 2018).

Bandbreedte en tiplaagte

ENGIE vraagt in overleg met de gemeente Nijmegen en provincie Gelderland een omgevingsvergunning aan met gebruik van een bandbreedte. Dit is gebruikelijk bij nagenoeg alle windenergieprojecten in Nederland omdat, gezien de lange proceduretijd, pas in een later stadium leveranciers van de windturbines worden benaderd. De bandbreedte is meegenomen in de landschapsbeschrijving.

Specifiek de zogenaamde tiplaagte is bij de keuze van de definitieve windturbine onderwerp van aandacht. Het idee is om het beschreven 'gevoel van onveiligheid' (van daadwerkelijke onveiligheid is geen sprake) te vermijden.

¹ Rapport Landschapsbeschrijving, Effect van twee windturbines op het landschap in Nijmegen, 5 februari 2018 door Terra Incognita (onderdeel vergunningaanvraag)

² Rapport Ruimtelijke Onderbouwing windpark De Groene Delta, 8 februari 2018 (onderdeel vergunningaanvraag)